

DESIGN OF BEARING FROM MEASURED DATA

L. Houfek, P. Hlavoň, M. Houfek*

Summary: In paper is described procedure of design of bearing. The acting force is measured in real machine. From this measured value is calculate durability of a new bearing.

1. Úvod

V příspěvku je popsán postup návrhu uložení rotoru rozmělnovače pomocí axiálního valivého ložiska. K návrhu bylo přistoupeno pomocí experimentálního zjišťování reálné působící síly. Pro měření byl vybrán rozmělnovač podobné konstrukce, pracující v reálném provozu.

2. Experimentální zjišťování působící síly

Pro měření sil působících na axiální ložisko rozmělnovače je možno použít dvou přístupů. Prvním přístupem je použití snímače síly, který se vloží do místa měření a pomocí něj zjistíme měřenou veličinu. Měření pomocí snímače je přesnější a dává nám přímo požadovanou hodnotu, ale vyžaduje většinou konstrukční zásah v místě umístění snímače. Druhou možností je měřit působící sílu nepřímo pomocí měření přetvoření. Tato metoda nevyžaduje konstrukční zásah, ale neměříme sílu přímo v místě, ale na povrchu a skutečná síla může být jiná.

V případě provozního měření na rozmělnovači nešlo provádět měření pomocí snímače, a proto bylo prováděno měření pomocí měření přetvoření. Metodou pro měření byla zvolena odporová tenzometrie. Na ložiskové těleso jsme nalepili dvě dvojice tenzometrů do kříže, abysme kompenzovali vliv ohybového momentu a teploty. Ložiskové těleso je vyobrazeno na obr. 1, zapojení tenzometrů je na obr. 2.

Ke snímání dat jsme použili dynamickou ústřednu SPIDER8 od firmy HBM. Nastavení měření bylo:

Délka měření:	1h
Počet vzorků:	18 000
Vzorkovací frekvence:	5Hz
Otáčky rotorů:	100 ot/min

---

* Ing. Lubomír Houfek, Ph.D., Ústav mechaniky těles, mechatroniky a biomechaniky, Fakulta strojního inženýrství, Vysoké učení technické v Brně, Technická 2896/2, 616 69 Brno, tel.: +420541142887, fax.: +420541142876, e-mail:houfek@umt.fme.vutbr.cz

Ing. Pavel Hlavoň, Ph.D., Ústav mechaniky těles, mechatroniky a biomechaniky, Fakulta strojního inženýrství, Vysoké učení technické v Brně, Technická 2896/2, 616 69 Brno, tel.: +420541142887, fax.: +420541142876, e-mail:hlavon@umt.fme.vutbr.cz

Martin Houfek, Ústav mechaniky těles, mechatroniky a biomechaniky, Fakulta strojního inženýrství, Vysoké učení technické v Brně, Technická 2896/2, 616 69 Brno, e-mail:martin.houfek@volny.cz

Záznam naměřeného přetvoření je na obrázku 3.

Z přetvoření lze sílu spočítat pomocí vzorce:

$$F = SE\varepsilon$$

kde

$$S = 0,0267644 \text{ m}^2$$

$$E = 2,110^5 \text{ MPa}$$

Průběh vypočítané síly je na obr. 4.

3. Výpočet dynamické únosnosti

Pro výpočet dynamické únosnosti pro proměnné silové působení lze použít vztahu pro trvanlivost ložiska:

$$L = \left(\frac{C}{F_s} \right)^p$$

kde

$$L = 60\,000 \text{ h}$$

$$p = 3 \text{ pro valivá ložiska}$$

F_s je působící síla, která se pro proměnné zatížení vypočítává ze vztahu:

$$F_s = \left(\frac{\int_0^L F^p dN}{L} \right)^{1/p}$$

kde

F je skutečná působící síla.

Pro skutečné zatížení lze tento vztah převést z integrace na sumaci:

$$F_s = \left(\frac{\sum_0^T F^p \Delta t}{T} \right)^{1/p}$$

kde

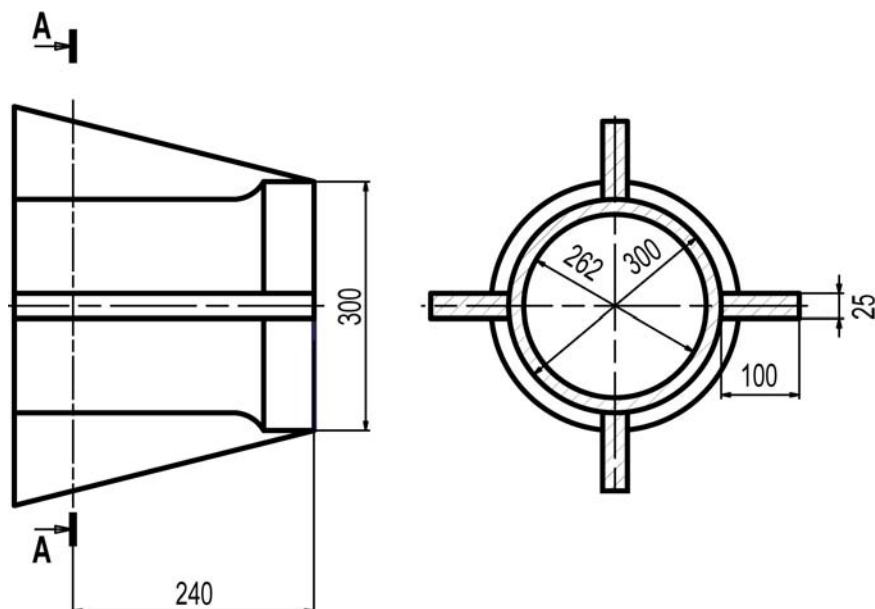
T je doba působení síly

Po dosazení naměřených hodnot a zadaných hodnot vyjde požadovaná dynamická únosnost ložiska 579 kN. Pro tuto hodnotu je potom již potřeba z katalogu výroby vybrat příslušné ložisko.

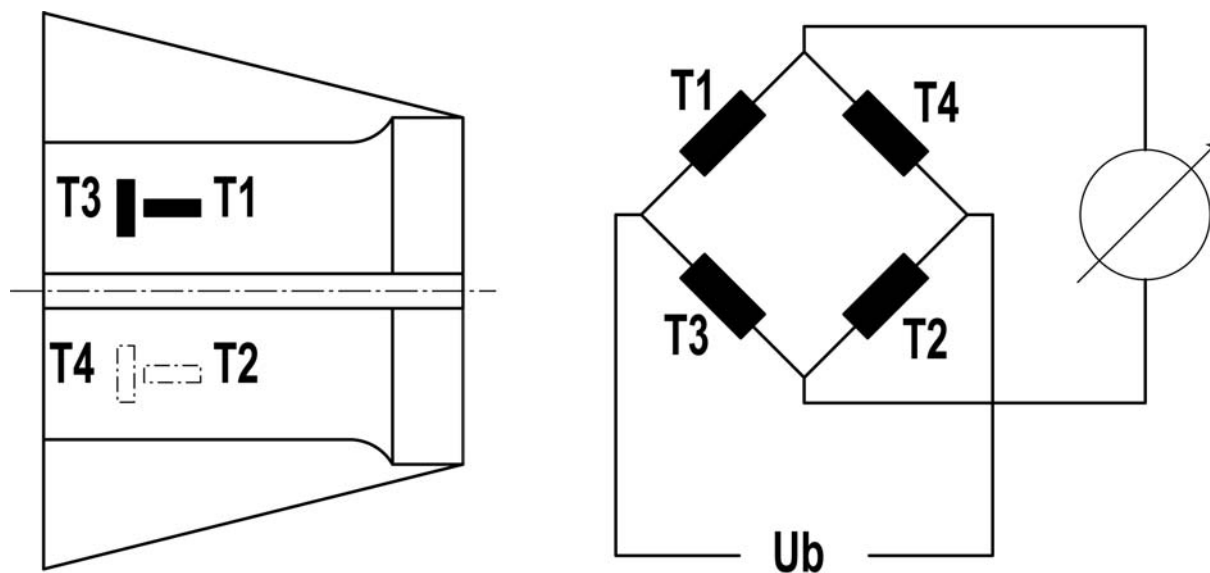
Literatura:

Fröhlich, J. (1978) Technika uložení s valivými ložisky, SNTL Praha

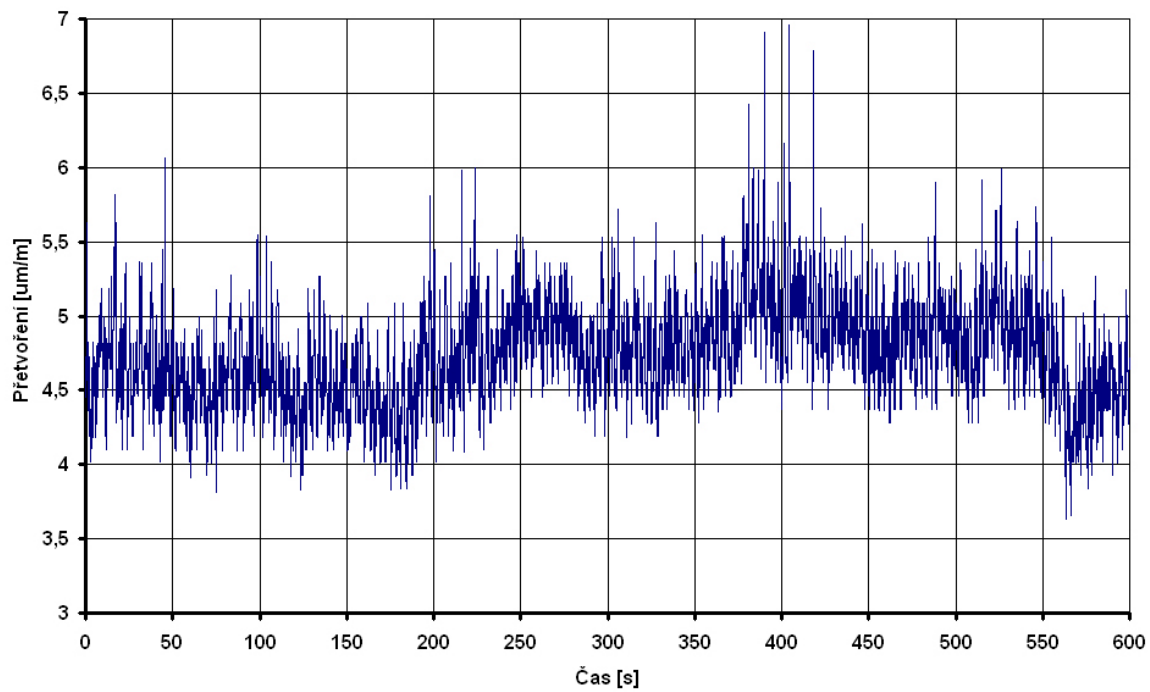
Poděkování: Tato práce vznikla za podpory výzkumného záměru MSM 262100024 „Výzkum a vývoj mechatronických soustav“

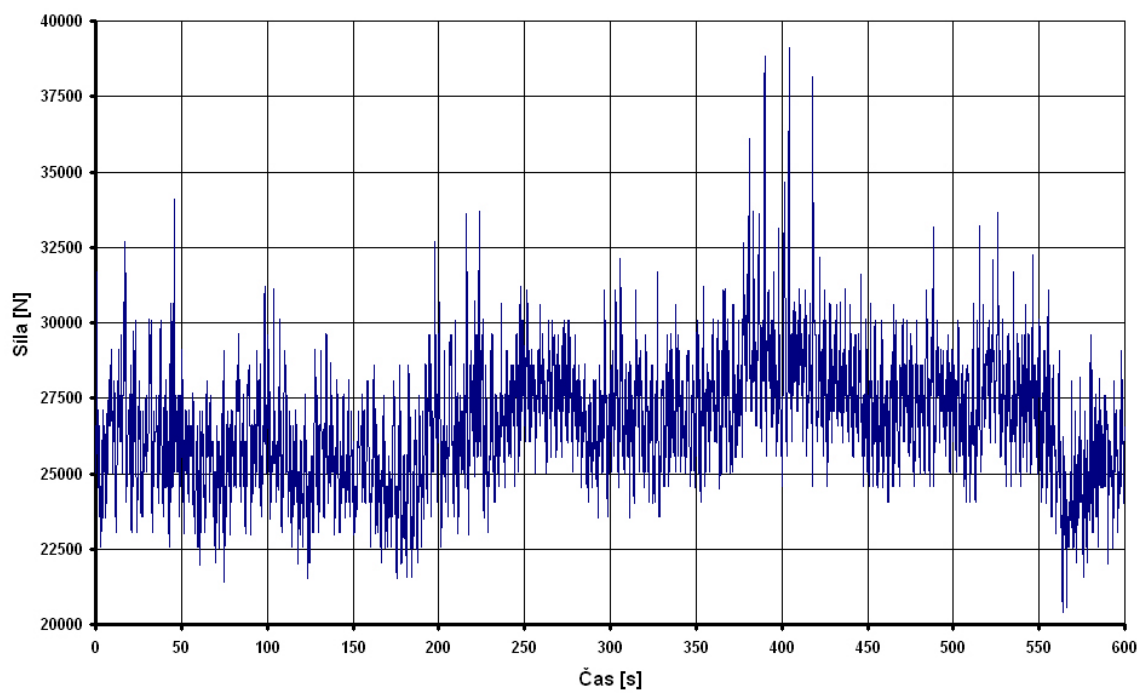
Obr. 1: Ložiskové těleso

Obr. 2: Zapojení tenzometrů

Obr. 3: Naměřené přetvoření

Obr. 4: Axiální síla působící v ložiskovém tělese